

Referat fra rådsmøte i Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn (STL)

Tid: Onsdag 20. september 2023, kl. 16.00-20.00

Sted: Buddhistforbundet, Karma Tashi Ling, Bjørnåsveien 124, 1272

PROGRAM	Hensikt & bakgrunn
Sak 1: Godkjenning av innkalling, godkjenning av referat, saker til eventuelt	<p>Referatet fra rådsmøte 12.06.2023 var vedlagt innkallingen. Referat fra styremøtet 25.05.2023 var vedlagt til informasjon.</p> <p>En sak ble meldt til eventuelt av Øystein Amundsen, Jesu Kristi Kirke:</p> <ul style="list-style-type: none">• Sak om høring på endringer i straffeloven (konverteringsterapi) <p>Vedtak: Rådet godkjente innkallingen, dagsorden og rådsmøtereferatet, og tok styremøtereferatet til informasjon.</p>
Sak 2: Hatkriminalitet	<p>Nasjonalt kompetansemiljø innen hatkriminalitet fra Oslo Politidistrikt v/ Maria Vaage Svee informerte om deres arbeid. Politiets power point-presentasjon vedlegges referatet fra rådsmøte.</p>

Rådet stilte spørsmål og kom med innspill om bla. statistikk, kompetansemiljøets arbeid og involvering i saker utenfor Oslo og koranbrenning.

Koranbrenning

Politiet har stor forståelse for at koranbrenning oppleves krenkende. Påtenning av bøker og flagg er i seg selv ikke straffbart. Skadeverk og tyveri er straffbart.

Det er flere tilfeller der PRIDE-flagg stjeles og tennes på. Det er da straffbart som tyveri og skadeverk. I hendelser der SIAN brenner koranen, påtenner de en koran de selv har tatt med seg.

Det er gråsoner i behandling av saker da hensynsløs adferd, tid og sted tas inn i betraktningen og kan påvirke sakens utfall.

Vedtak: Rådet tok innspillene til informasjon.

Sak 3: Dialog mellom religiøse ledere og skeive

I 2023 har STL arrangert dialog mellom religiøse ledere og skeive organisasjoner, inkl. skeive religiøse. Ingrid Rosendorf Joys, generalsekretær i STL rapporterte til rådet hvordan prosjektet har gått.

STLs dialogarbeid med LHBT-tematikk ble satt i gang etter rådet tok opp PRIDE på rådsmøtet 16. juni 2022. Skytingen 25. juni ga STLs ønske om å arbeide med tematikken ytterligere tyngde. På STLs rådsmøtet 19. september 2022 diskuterte rådet utfordringer og spørsmål rundt LHBT-tematikk. Høsten 2022-høsten 2023 har STL jobbet

med prosjektet dialog mellom religiøse ledere og skeive.

Prosjektet har gjennomført fire dialogsamlinger, samt to formøter, en utflukt til Utøya og en kollokvie. Deltagerne i dialogen var 8 religiøse ledere og 8 ledere fra skeive organisasjoner og religiøse skeive. Formålet var å legge til rette for at religiøse ledere og skeive kunne snakke med hverandre, og ikke om hverandre. En av suksesskriteriene var oppmøte på dialogen. Det lyktes prosjektet med. Samtale om nye og krevende tema for mange, slik som seksuell orientering og kjønnsidentitet, ble snakket om med senkede skuldre. Fellesuttalelsen fra deltakerne var et positivt uttrykk for ønske om å dele resultatene av dialogen: [Fellesuttalelse fra religiøse ledere i STL og ledere fra skeive organisasjoner og religiøse skeive](#)

Dialogsamlingene har vært én av tre tiltak i prosjektet. Forskning i samarbeid med KIFO, Institutt for kirke-, religion- og livssynsforskning samt utvikling av en dialogveileder er andre tiltak som det jobbes videre med i 2023. Dialogveilederen blir utviklet som et verktøy for å ta opp LHBT-tematikk i eget tros- og livssynssamfunn og lokale dialoggrupper. STL skal også oversette fellesuttalelsen til engelsk.

Deltagerne i dialogsamlingene har et ønske om fortsatt samarbeid og møtepunkter. STL ønsker å fortsette oppfølging og arbeid med LHBT, og har

søkt Barne- og familiedepartementet om tilskudd til videre arbeid.

Irene Incerti-Théry, kontoransvarlig i STL, bidro som co-fasilitator i dialogen og delte kort om fasilitatorrollen i dialogsamlingene. Jan Bjarne Sødal var leid inn som fasilitator i dialogen. Å bygge trygghetsfølelse og tillitt i gruppen var et hovedfokus for fasilitatorene. Detaljer rundt program, sted, tid og øvelser ble nøye tenkt igjennom. På den første dialogsamlingen var det avsatt til tid å snakke om forventninger, uro og husregler for dialogen.

Tre av deltagerne fra dialogen var invitert til å dele sine erfaringer:

- Omar Orhan Akthar, lektor og religionsviter, jobbet med skeiv muslimsk aktivisme siden 2016 og sitter i styret i Skeiv Verden.
- Anne Mari Schiager Topland, Norges Kristne Råd, Den Evangelisk Lutherske, har sittet i interimsstyret til STL Oslo og i STL Arendal.
- Faruk Terzic, Muslimsk Dialognettverk (MDN), Det Islamske Fellesskap Bosnia-Herzegovina, leder av Imam- og kunnskapskomite i MDN og rådsrepresentant i STL.

Erfaringer fra deltagerne:

- Det var banebrytende både i Norge og internasjonalt.
- Det var gode samtaler om krevende temaer. Det var ekte dialog, ærlige og sårbare samtaler.

- Religiøse ledere våget å stille spørsmål og våge å ikke ha svarene, og å si at en ikke kan nok om LHBT-tematikken.
- I denne dialogen kunne man være hele seg, både religiøs og skeiv. Ofte kan skeive bli møtt med å måtte velge enten skeiv eller religiøs identitet.
- Det var trygt å komme inn i dialogrommet. Det var godt å kunne gjøre feil i et trygt rom, å være i prosess og lære av hverandre. Det ble en felles reise med latter, måltid og tårer som skaper nærhet.
- STL som arrangør ga stor tillitt til prosessen. Det var en trygghet å jobbe med tematikken i fellesskap med STL.

Rådet uttrykte stor glede over at dette prosjektet hadde funnet sted og de foreløpige resultatene.

STL arrangerer et åpent frokostseminar 17. oktober med påmelding. Vi forventer mediedekning og interesse fra andre miljø for prosjektet.

Vedtak: Rådet tok saken til informasjon.

Sak 4: Saker til informasjon

- **STLs faggruppe for formidling av religion i skolen** har startet opp
- **Høytidsheftet** er i slutfasen og sendes til trykk i 4. kvartal. De samfunnene som ikke er ferdig med endelig redigering, har en siste mulighet til å spille inn på tekst og bilder for sine fire hovedhøytider valgt ut for heftet.

- **FNs dag for ofre som rammes av vold pga. religion og livssyn.** STL var med-arrangør på markeringen som fant sted på Oslo Rådhus 22. august, sammen med Stefanusalliansen og Helsingforskomitéen:
<https://www.facebook.com/events/1578924339568544>
- **Nyhetsbrev** + noen som ennå ikke abonnerer?
- **LHBT+ frokostmøte** arrangeres 17. oktober.
- Nytt fra HL-styret
- **Arendalsuken 2023.** STL deltok under hele uken med flere egne arrangementer, fellesarrangementer og deltagelse i andres arrangement. Åpningen av Håpets Katedral med 8 miljøministere ble en stor suksess:
<https://stl.no/nyheter/atte-miljoministre-om-tro-pa-klimalosninger-i-hapets-katedral/>
- **Mangfoldsfesten 2023.** En stor takk til alle som bidro. Det ble en suksess, tross at det var spådd dårlig vær. I år var alle STLs medlemssamfunn representert på en eller annen måte på torget/scenen.
<https://www.instagram.com/reel/Cwr8NJsKV2Y/?igshid=MzRIODBiNWFIZA==>
- **Nye stemmer** er et prosjekt i regi av Vårt Land, STL og Bispemøtet for Den norske kirke. Målet er å løfte fram talentfulle og unge stemmer i det offentlige rom. Det er et talentutviklingskurs som går over tre dager våren 2024. Tips deres unge 20-35 år om dette og be dem sende inn CV og prøvetekst til elise.kruse@vl.no innen 1.oktober.
- **IMDis ungdomspanel.** STL sender inn kandidater til å sitte i IMDIs ungdomspanel innen 2. oktober.

- **Markeringer iforb. med terroranslag i Norge.**
 - 25. juni åpning 1. årsmarkering på Sentrum Scene, Niels Fredrik Skarre deltok
 - 22. juli markering på Utøya, Ingrid Rosendorf Joys deltok.
 - 10. august 4. årsmarkering i Al Noor moské Bærum, Ingrid Rosendorf Joys deltok.
- **Kronprinsparets 50årsdag, bakgårdsfest.** Trond Enger og Ingrid R. Joys deltok på bakgårdsfest på Slottet. Mangfoldsfesten var #vårtnorge bidrag til festen, etter oppfordring fra kronprinsparet om å gjøre noe for lokalsamfunnet:

<https://www.facebook.com/hashtag/v%C3%A5rtnorge>
- **Besøk av polsk delegasjon av sivilsamfunnsaktører.** STL hadde møte med en polsk delegasjon på reise i Norge. ICC-moskeen på Grønland var vertskap og Didrik Søderlind (HEF), Einar Tjelle (Den norske kirke), Senaid Kobilica (MDN), Birgit van der Lans (STL Oslo) og Ingrid R. Joys (STL) holdt innlegg om vårt arbeid i Norge.
- **Nytt fra sekretariatet.** Djamel Selhi er i permisjon, Anne Sender er i et 4 måneders engasjement, og vi har Nya Kuamerad, student fra Teologisk fakultet, i praksis.

Løpende arbeid og prosjekter:

- Religiøse ledere og skeive i dialog
- Prosjektet BRO

	<ul style="list-style-type: none"> • Rekruttering unge voksne. Etter årsmøtevedtaket i 2021 har STL jobbet med rekruttering av unge voksne inn i rådet. 2023 er siste året av denne satsningen og vi oppfordrer alle medlemssamfunnene, som ikke enda har gjort det, å utnevne en representant under 35 år til rådet. Fra STLs vedtekter: «Det etterstrebes å ha en representant per medlemssamfunn under 35 år i rådet.». • Lokale dialoggrupper <p>Liste over gjennomførte møter og aktiviteter var vedlagt innkallingen.</p> <p>Vedtak: Rådet tok sakene til informasjon.</p>
<p>Sak 5: Endringer i trossamfunnsloven</p>	<p>Endringer i trossamfunnsloven er meldt allerede etter kun 2 år med loven. Høringen kan leses her: Høring – endringer i trossamfunnsloven - regjeringen.no</p> <p>Anders Garbom Bjørklund, politisk rådgiver i STL, ga en presentasjon av hovedelementene i endringsforslaget. Power point-presentasjon vedlegges referatet fra rådsmøte.</p> <p>Rådet diskuterte endringene i grupper og i plenum. Ordlyden på s. 19 i høringsnotatet om forslag til endringer i trossamfunnsloven oppfattes som å undergrave tilskuddsordningen og statens forhold til ordningen. Dette er ikke en støtteordning, men en historisk tilbakebetaling av kirkeskatten. Det er</p>

viktig for STL å få frem dette slik at ikke tilskuddsordningen undergraves.

- s. 19 «Staten er etter Grunnloven § 16 rettslig forpliktet til å materielt understøtte tros- og livssynssamfunnenes virksomhet, også med en viss økonomisk støtte»
- s. 19 «Samtidig har staten et betydelig rom til å vurdere hvilket nivå den økonomiske støtten skal ligge på, og hvordan støtten skal innrettes.»

Demokratikrav

Rådet er negativt til et eget krav rettet mot vår sektor, og ser det som problematisk og en mistenkeliggjøring av vår sektor.

Krav om 40% representasjon av hvert kjønn

Alle tros- og livssynssamfunnene i STL er opptatt av å sikre kjønnslikestilling i styrer og andre sammenhenger. Rådet ser kjønnskrav som inngripende og en problematisk detaljstyring av tros- og livssynsamfunn. Det ble også poengtert at representasjonskravet for hvert kjønn kan gå på akkord med demokratikravet.

Eksempel fra trossamfunn:

- Benkeforslag på årsmøter
- For Bahá'í-samfunnet vil det ikke være mulig å organisere seg med en valgkomité rundt valg

Antallskrav

Rådet ønsker å holde antallskrav på dagens nivå. Rådet diskuterte økning opptil 100. Det er

prinsipielt krevende for flere trossamfunn å støtte å heve kravet.

Flere trossamfunn vil direkte rammes av øking av antallskravet til 100. Det er spesielt en stor utfordring for migrantmenigheter som ikke kan slå seg sammen i paraplyorganisasjoner og har særlig utbytte av trossamfunn som landingsplattform. Samhandling i eget trossamfunn er viktig, og støtte, kontakt og tillitsbygging med staten er ønsket. Det vil oppleves diskriminerende fra staten hvis det settes krav for administrering av trossamfunn, når trossamfunnene er legitime entiteter. Eks. ukrainske- og etiopisk ortodokse menigheter.

Rådet diskuterte unntaksregler som følger en ordning med høyre antallskrav, og stilte spørsmål ved prinsippene rundt en slik ordning. Loven må inkludere nye trossamfunn og historiske trossamfunn, slik som kvekerne og jødiske samfunn i Trondheim.

Anbefaling til høringssvar:

- Skriv helt konkret hvordan antallskravet vil påvirke tros- og livssynssamfunnets organisering og drift, og hvilken konsekvenser dette vil få.

Dialog

Gjensidighet og samhandling mellom stat og tros- og livssynssamfunn er ønsket. Det er en del konkrete problemstilling som tros- og livssynssamfunn trenger å kommunisere med departementet og statsforvalter om. STL er et viktig

bindeledd, og en ny fagavdeling kan svare ut mye av dette.

Dobbeltmedlemsskap

Rådet ønsker en løsning rundt dobbeltmedlemsskap- problematikken. Vår sektor går glipp av mange millioner hvert år. Det er ikke en hjertesak for STL hvordan det løses, men at det løses.

Altinn / BankID er også ønsket som en mer brukervennlig løsning for å finne ut hvor man er registret som medlem. Rådet oppfordrer til at myndighetene snakke med trossamfunnene om praktiske løsninger, ref. ønske om dialog.

Regnskap

Rådet diskuterte skille mellom statlige midler og gavemidler.

Annet

Religiøse fridager er et tema som STL må jobbe med i rådet. Ett av forslagene har vært en helligdagspott.

Vedtak: Rådet diskuterte forslagene til endringer i loven og ga styret innspill til høringsvaret.

Sak 6: Eventuelt – konverteringsterapi

Øystein Amundsen, Jesu Kristi Kirke, melde inn sak om høring på endringer i straffeloven (konverteringsterapi) og ga rådet innblikk i prosess og innhold i saken.

STL har ikke behandlet konverteringsterapi i rådet eller styret. Det er hovedsakelig de kristne av STLs medlemsorganisasjoner som har jobbet med høringen. Jesu Kristi Kirke oppfordret til å lese Stortingets forslag til lovvedtak: [Prop. 132 L \(2022–2023\) - regjeringen.no](https://www.regjeringen.no/prop/132L/2022-2023) Fra s. 104 er det redegjort for merknadene til de enkelte bestemmelsene i lovforslaget som gir en oppsummert oversikt over essensen i lovforslaget.

Lovforslaget kan følges her: [Sak - stortinget.no](https://www.stortinget.no/sak)

Tilstede

Rådet

Bahá'í-samfunnet:	Britt Strandlie Thoresen
Buddhistforbundet:	Egil Lothe, Nirmala Eidsgaard og Wut Hmon Win
Den katolske kirke:	Stephen Trotter
Den norske kirke:	Steinar Ims, Jan Christian Kielland og Amanda
Det Mosaiske Trossamfund:	Anvar (kom kl. 18) Simon Golombek
Holistisk Forbund:	Toril Nicolaisen Kilde og Mari Jerstad
Human-Etisk Forbund:	Trond Enger og Didrik Søderlind
Jesu Kristi Kirke av Siste Dagers Hellige:	Øystein Amundsen
Kristensamfunnet:	Kristine Høiland og Helene Smit
Muslimsk Dialognettverk:	Faruk Terzic (kom kl.
Norges Hindu Kultur Senter:	Kuddithamby Vamatevan
Norges Kristne Råd:	Erhard Hermansen og Sara Faugstadmo Berg

Ikke tilstede:

Ahmadiyya Muslim Jamaat Norge

Gurduara Sri Guru Nanak Dev Ji:
Sanatan Mandir Sabha

Sekretariatet

Ingrid Rosendorf Joys

Niels Fredrik Skarre

Anders Garbom Bjørklund

Alasdair McLellan (dro kl. 17)

Kai Erik Westergaard

Irene Incerti-Théry

Nya Kuamerad, praksisstudent i STL fra Teologisk fakultet

Gjester

Maria Vaage Svee, Nasjonalt kompetansemiljø innen hatkriminalitet fra Oslo

Politidistrikt

Omar Orhan Akthar

Anne Mari Schiager Topland

Oslo, 29. september 2023 Ingrid Rosendorf Joys